Ministerie van Justitie en Veiligheid

MRb

Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum
3 juli 2023

Ons kenmerk
4747499

Bijlagen
5

nota

Negende voortgangsrapportage stelselvernieuwing rechtsbijstand

1. Aanleiding

De Tweede Kamer wordt halfjaarlijks, voor het zomerreces en voor het kerstreces, geïnformeerd over de voortgang van de stelselvernieuwing rechtsbijstand. De Eerste Kamer ontvangt hiervan een afschrift.

2. Geadviseerd besluit

Akkoord gaan met verzending van oplegbrief en met in bijlage de negende voortgangsrapportage stelselvernieuwing rechtsbijstand (VGR9) met bijlagen, allen bijgevoegd.

3. Kernpunten

Na uw besluit tot beëindiging van een aantal onder het vorige kabinet ingezette maatregelen, als toegelicht in de VGR7 en VGR8, en na het aflopen van de pilots, is de stelselvernieuwing rechtsbijstand in de implementatie- en borgingsfase gekomen. In de oplegbrief markeert u dit door een streep te zetten onder het verleden en nadrukkelijk de blik op de toekomst te richten door de vraag te beantwoorden wat de vernieuwing van het stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand anno nu precies behelst, als onderdeel van uw bredere missie de toegang tot het recht te versterken en tegen de achtergrond van de doelstellingen van de stelselvernieuwing die nog altijd ferm overeind staan. U licht toe hoe u hieraan in de afgelopen periode vanuit uw portefeuille en rol heeft bijgedragen en u licht een aantal belangrijke mijlpalen van het afgelopen halfjaar toe.

Ten aanzien van de positionering van het Juridisch Loket luidt het advies om een formele opdrachtgevers- en financieringsrelatie tussen het ministerie van Justitie en Veiligheid en het Juridisch Loket te realiseren. Hiermee wordt het Juridisch Loket apart van de Raad voor Rechtsbijstand gepositioneerd in het vernieuwde stelsel.

De halfjaarlijkse voortgangsrapportage is als bijlage 1 bij de brief gevoegd. Hierin beschrijft u de voortgang op de drie deelprogramma's (versterking eerste lijn, burgergerichte overheid, versterking tweede lijn), gaat u in op actuele beleidsthema's en de financiën van het programma. In de bijlage is, zowel in tekst als grafisch, nadrukkelijker dan voorheen de koppeling gelegd tussen de doelstellingen van de stelselvernieuwing en de maatregelen die deze beogen te bewerkstellingen, waarbij de voortgang wordt geschetst vanuit het perspectief van de rechtzoekende en de betrokken partij(en) uit het rechtsbijstandsveld.

4. Toelichting

4.1 Politieke context

In het coalitieakkoord 2021-2025 is opgenomen dat de stelselvernieuwing rechtsbijstand wordt voortgezet en dat de ingeboekte besparing voor de sociale advocatuur wordt geschrapt. Ook is daarin vastgelegd dat het aantal juridische procedures dat de overheid voert tegen burgers wordt beperkt en dat de sociale advocatuur wordt versterkt in lijn met scenario 1 van de aanbevelingen van de commissie evaluatie puntentoekenning gefinancierde rechtsbijstand (commissie-Van der Meer) en tevens dat er een substantiële maatschappelijke bijdrage verwacht wordt van de gehele advocatuur.

In de voortgangsrapportage wordt uitvoering gegeven aan de motie-Van Nispen (SP) en Van der Graaf (CU) om onderzoek te doen naar de toepassing en reikwijdte van het zelfredzaamheidscriterium in relatie tot kinderopvangtoeslagzaken. Het WODC-rapport is bijgevoegd onder de aankondiging dat u nog voor het commissiedebat rechtsbijstand, dat gepland staat op 14 september aanstaande, de Kamer een volledige inhoudelijke reactie doet toekomen.

De komende tijd wordt verkend hoe een landelijke, duurzame en uniforme regeling voor rechtsbijstand bij wijkrechtspraak vorm kan krijgen. Dit is lijn met de motie-Simons (BIJ1) waarin de regering wordt verzocht de oprichting van buurtrechtbanken aan te moedigen, te ondersteunen en te faciliteren.

4.2 Financiële overwegingen

De voortgangsrapportage bevat de laatste financiële stand van zaken omtrent het programma.

4.3 Krachtenveld

De inhoud van deze voortgangsrapportage is afgestemd met de volgende (keten)partners: Juridisch Loket, Raad voor Rechtsbijstand, Nederlandse Orde van Advocaten, Mediatorsfederatie Nederland, Verbond van Verzekeraars, Divosa, Vereniging van Nederlandse Gemeenten en de Inspectie Rijksfinanciën (IRF).

4.4 Communicatie

Naast publicatie op rijksoverheid.nl zal de voortgangsrapportage via de LinkedIn-pagina van het programma, genaamd ‘rechtsbijstand bij de tijd’, onder de aandacht worden gebracht.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.